

Dr Jarosław Gowin
Wicepremier Rady Ministrów
Minister Nauki i Szkolnictwa Wyższego
Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego
ul. Wspólna 1/3
00-529 Warszawa

Warszawa, 21 sierpnia 2018 roku

Stanowisko środowiska astronomicznego w sprawie: *podziału dyscyplin naukowych*

Wielce Szanowny Panie Premierze,

Polskie środowisko naukowców zajmujących się astronomią i badaniami kosmicznymi z głębokim niedowierzaniem przyjęło projekt Rozporządzenia Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego (MNiSW) dotyczący nowego podziału dyscyplin naukowych, likwidujący dyscyplinę: *Astronomia (Space Science)*.

Pragnę zwrócić uwagę na kilka faktów, które powinny żyć w świadomości *człowieka wolnego*.

1. *Trivium*, zawsze, również obecnie, jest podstawą zdrowego opisywania Świata w sposób logiczny i zrozumiały językowo. *Quadrivium* służyło i służy możliwości zrozumienia poprzez liczby, przestrzeń i ruch praw Wszechświata. Tak więc starożytna astronomia uświęcając liczbę siedem w Plejadach, pozwoliła Kasjodorowi zdefiniować *siedem umiejętności godnych człowieka wolnego*, wyróżniając w nich: Astronomię.
2. Astronomia ma niezaprzeczalny walor heurystyczny, bo dzięki niej odkrywamy prawdy trywialne i podstawowe, jak rzeczony Archimedes. Ten walor astronomii jest wysoko oceniany przez Polską Agencję Prasową i Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego, które wyróżniły program telewizyjny *Astronarium* laurem *Popularyzator Nauki 2017* w kategorii *Media*. Pragnę dodać, że program ten jest współtworzony przez astronomów i współfinansowany przez MNiSW.
3. Jako środowisko uczestniczymy w krajowych, europejskich i światowych organizacjach naukowych: Polskiej Agencji Kosmicznej, European Southern Observatory, European Space Agency oraz projektach (LIGO/VIRGO, CTA, E-ELT, LOFAR) będących motorem rozwoju gamy specjalności technicznych i przemysłowych. Bez siły sprawczej naszej muzy *Uranii*, ekspansja w kosmos nie byłaby możliwa.
4. Marginalizowanie, wykluczanie *Astronomii* z listy dyscyplin a szerzej, pominięcie *Space Science*, kłóci się z podstawowymi tezami sformułowanym przez rząd w *Strategii Odpowiedzialnego Rozwoju*, gdzie rozwój polskiego sektora kosmicznego jest zadaniem priorytetowym. *Polska Strategia Kosmiczna* przyjęta przez Radę Ministrów w dniu 26 stycznia 2016r. (Monitor Polski, 17.02.2017, poz. 203), a opracowywana

przez Ministerstwo Rozwoju formułuje to następująco: *Podstawowym założeniem Strategii Odpowiedzialnego Rozwoju jest stworzenie nowego modelu rozwoju polskiej gospodarki, opartego w większym stopniu na wiedzy, innowacjach i postępie technologicznym niż na niskich kosztach produkcji. Jedną z branż, która może przyczynić się do osiągnięcia powyższego celu jest sektor kosmiczny.*

5. Warto również zauważyć, że umowne dzielenie nauki na dziedziny i dyscypliny jest najbardziej efektywne, jeśli robione jest w konsultacji z uczonymi aktywnymi w danej dziedzinie. Taką normą światową są, dziedziny i dyscypliny w podziale przyjętym przez European Research Council (ERC), gdzie *Astronomia i Badania Kosmiczne* stanowią oddzielną dyscyplinę PE9. Jeśli motywacją zmian wprowadzanych przez nowe Rozporządzenie jest gruntowna reforma polskiej nauki, służąca podniesieniu jakości badań, to warto implementować na grunt polski sprawdzone wzorce, a takimi są te proponowane przez ERC.
6. I wreszcie sprawa pozycji astronomii polskiej i badań kosmicznych w nauce światowej. Wspólnie z Komitetem Astronomii PAN w październiku 2017 r. wystosowaliśmy list do Pana Premiera podejmujący ten temat. Niech mi będzie wolno przypomnieć, że ze statystyk prowadzonych w serwisie *Web of Science* wynika, że w latach 2007-2017 poziom cytawalności prac astronomów z polską afiliacją był i jest o ok. 25% wyższy od średniego poziomu światowego. Polscy naukowcy stanowią czołówkę światową!

W imieniu polskiego środowiska astronomicznego oraz badań kosmicznych gorąco apeluję do Pana Premiera o ustanowienie *Astronomii – Space Science* jako odrębnej dyscypliny naukowej w ramach opracowywanego Rozporządzenia.

Łączę wyrazy szacunku,

Prof. dr hab. Marek J. Sarna

Prezes Polskiego Towarzystwa Astronomicznego
członek Rady Polskiej Agencji Kosmicznej
członek Rady Europejskiego Obserwatorium Południowego - ESO